

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА ЗА VII КЛАС

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Географското образование има определено място и значимост в подготовката на младите хора. Природо-общественият характер на географията дава възможност да се разберат пространствените измерения (аспектите) на взаимодействие между природата и обществото – един от най-актуалните въпроси на съвременността.

В VII клас продължава изучаването на континентите и океаните на нашата планета. По този начин се обогатява и разширява представата за нея и се постига едно по-задълбочено разбиране както на общите, планетарните закономерности, така и на специфичните особености на изучаваните обекти.

Макрорамката е следната: Азия – Индийски океан – Австралия – Тихи океан – Океания – Антарктида. Предвижда се изучаването на континента Европа да бъде в VIII клас в триединството Европа – Балкански полуостров – България. И тук, както в VI клас, в началото на курса е включена тема с методологичен характер.

Основания за формулирането на очакваните резултати и за подбора и структурирането на учебното съдържание са следните: запазилите своята ценност традиции; формулираните цели и подцели на класа; постиженията на географската наука, трансформирани за дидактически цели; възрастовите особености на учениците; необходимостта от приемственост и развитие на учебното знание и познание, от взаимодействие с обучението по учебните предмети от другите културнообразователни области (КОО) – „Обществени науки, гражданско образование и религия“ и „Природни науки и екология“; с ДОО по гражданско образование¹ и особено с обучението в VI клас; необходимостта от обвързване на изучавания материал с географията на родната страна и на родния край, с което продължава заложената още в V клас идея; промяната в наименованието на предмета, в което присъства икономиката и което налага да се разшири проблематиката за стопанството.

И в този регионален курс върху богата опора от овладени знания и начини за дейност се усвоява **комплекс от учебен материал** с особености, подобни на тези в VI клас – водещи идеи; системи от единични понятия (природни зони на Азия, Индийски океан и др.), които разкриват неповторимостта на единичния обект; общи понятия тук се формират по-малко (мусони, коралов остров и др.); регионални и планетарни закономерности (напр. системата на теченията в Тихия океан); начини за дейност – умения, компетентности и модели на поведение, които дават възможности на ученика да разбира и разумно да действа в географското пространство.

Общият хорариум за задължителната подготовка в VII клас е 51 часа.

Учебната програма съдържа **шест взаимнообусловени части**, които формират рамката на класната образователна стратегия. В нея има много съществени нови моменти: 1. Коректно формулирани цели на класа, които определят основните постижения на учениците в края на обучението в четири направления и с постепенно обогатяване и развитие на съдържанието. 2. Стандарти с декомпозирани (разчленени) очаквани резул-

¹ Очакваните резултати, които се свързват с ДОО по гражданско образование, са отбелязани със знак *.

тати, в които се акцентира върху това, което трябва да могат учениците (използва се глаголна форма). 3. Разгърнато представено учебно съдържание, което обхваща няколко елемента: теми с операционализирани (максимално конкретизирани) очаквани резултати до степен на измеримост; основни понятия и набор от дейности, адекватни на очакваните резултати; възможности за осъществяване на междупредметни връзки. 4. Нови идеи за контрола и оценяването. 5. Нови идеи за образователния процес, които имат препоръчителен характер.

Новият модел на учебната програма със заложената в него целенасоченост и комплексност е основа за ново качество на обучението в VII клас. Това обаче не би могло да се постигне без ново качество на учебниците и без активната подкрепа и участие на учителите.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Главната цел на обучението по *География и икономика* в VII клас е да продължи формирането и развитието на основите на географската култура на учениците като част от тяхната обща култура за разбиране и за разумна дейност в географското пространство на регионално ниво – чрез изучаване на избрани континенти и океани на планетата.

ПОДЦЕЛИ

1. Да се усвои система от географски **знания**, както следва: Азия – Индийски океан – Австралия – Тихи океан – Океания – Антарктида.

2. Да продължи формирането на **умения**, както следва:

2.1. За получаване на информация от различни източници: *затвърдяване на въведените умения* – да наблюдава изображения (рисунка, снимка, схема); да се ориентира в природата и по карта; да чете географска карта, да чете профил на релефа, климатограма и хидрограма, стълбчеста и кръгова диаграма; да събира информация от книги, чрез разговори; *въвеждане на нови умения* – да чете сложна стълбчеста диаграма по два показателя.

2.2. За интерпретиране на информация: *затвърдяване на въведени умения* – да описва, да обяснява; да характеризира, да сравнява; да групира географски обекти, да прави изводи.

2.3. За представяне на информация: *затвърдяване на въведени умения* – да изработва схеми, скици, карта върху контурна карта; да изработва хидрограма и климатограма; да изработва стълбчеста и кръгова диаграма с повече от един показател; да изработва албуми с илюстративен материал; маршрут за пътешествие и тематични карти върху контурна карта; *въвеждане на нови умения* – изработва картосхема и картодиаграма за природни и икономически обекти и процеси; да визуализира изучавани обекти.

2.4. За генериране на информация: *затвърдяване на въведени умения* – да пише съчинение – разсъждение и отговор на научен въпрос.

3. Да продължи формирането на географски **компетенции и модели на поведение** в географското пространство, както следва:

3.1. За оценяване: *затвърдяване на въведени компетенции и модели на поведение* – да оценява (определя значението) на обекти, процеси; да оценява географското положение на континент и страна, влиянието на природни и др. фактори за развитието на континента и страната.

3.2. За вземане на решение: *затвърдяване на въведени компетенции и модели на поведение* – да избира източници, дейности и начини за представяне на информация; да избира и да мотивира дейности и форми на организация, вкл. работа в екип; да представя и защитава географски маршрути; *въвеждане на нови компетенции и модели на поведение* – да разговаря, да провежда интервю и да изразява мнение по дискуссионни географски въпроси.

4. Да продължи формирането (затвърдяването, развитието) на **ценности** (отношения и стойности): интерес към географията на континентите и океаните; светогледни идеи, свързани с разбирането на взаимодействието и динамиката на обекти, процеси и събития; нравствено-естетически ценности, насочени към разбиране на някои проблеми на хората в различните континенти, на необходимостта от сътрудничество, взаимопомощ, опазване на природата.

Ядра на учебното съдържание	III. Очаквани резултати	IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
	Очаквани резултати На ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности	Възможности за междупредметни връзки
1	2	3	4	5	6
Ядро 5. Източници на информация и работа с тях	<p>Стандарт 1: Разпознава и използва елементите на географската карта; различава видовете географски карти и основните способности за картографиране.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Групира източници на географска информация. 2. Групира дейности за изучаване на география – за получаване, за интерпретиране, за представяне на информация. 3. Извършва дейностите, като използва подходящи източници. 	<p>Ученикът трябва да усвои:</p> <p>Тема 1. Още за това как изучаваме география.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назовава и описва четири групи източници на информация - текстови, графични, картографски, статистически. 2. Извършва дейности от трите групи. 3. Определя значението на източниците на информация и на дейностите. 	Източници на информация.	На ученика трябва да се даде възможност да:	<p>Човекът и природата (VI клас)</p> <p>Атмосферно налягане, сила на тежестта, сила на триене, представя графично силите, обяснява плаване и потъване на телата.</p> <p>Човекът и природата (VII клас)</p> <p>Наблюдава и изследва природни процеси.</p> <p>Използване на ядрена енергия безопасно за мирни цели.</p> <p>Български език и литература (VII клас)</p> <p>Интервю</p> <p>Есе със свои разсъждения</p> <p>Съчинение-разсъждение по научен проблем.</p>
Ядро 3. Географска картина на света	<p>Стандарт 2: Характеризира специфичните особености на природата на континентите, обяснява причините за тях и прави заключения за зоналността като основна географска закономерност.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Определя географското положение, границите и големината на континента Азия. Бряг и брегова линия. Описва опознаването и изследването му. 2. Описва и обяснява природата на континента по компоненти и по природни зони. 3. Назовава и описва защитени обекти и изразява мнение за необходимостта от опазване на природата на континенти и океани. 	<p>Тема 1. Географско положение, граници и големина на Азия. Бряг и брегова линия. Опознаване на континента</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Определя географското положение, границите и големината по карта. 2. Описва брега и бреговата линия по карта. 3. Оценява значението на географското положение, границите, брега и бреговата линия за развитие на стопанството. 4. Описва опознаването и изследването на континента от Марко Поло, Пржевалски, Семьонов-Тяншански, Е.Хилари, български експедиции в Хималаите. 	показва на картата крайните точки на континент и определя географските им координати; изчислява разстояния с помощта на мащаба; нанася на контур на карта граници, форми на бреговата линия;		

	<p>4. Представа в подходящо изображение специфичните особености, неповторимото в природата на континента.</p>	<p>Тема 2. Природата на Азия Очаквани резултати: 1. Описва и обяснява природните компоненти: Релеф – обща характеристика: формиране; главни черти: средна надморска височина, подялба – Северна, Източна, Централна, Западна, Южна; представителни форми в тях: Западносибирска низина, Тибет, Хималаи и др. Полезни изкопаеми – обща характеристика: произход, видове, териториално разпределение. Климат – фактори, елементи, климатични пояси (екваториален, субекваториален, тропичен, субтропичен, умерен, субполярен, полярен и планинска област). Води – обща характеристика: главен вододел, отточни и безотточни области, характеристика на представителни реки (Енисей, Хуанхъ, Ганг) и езера (Байкал, Каспийско море, Мъртво море); използване и опазване на водите. 2. Характеризира природните зони в континента от екваториалните гори до арктичните пустини. 3. Назовава и описва защитени територии и обекти – национални паркове: Байкал, Сагарматха в Непал (вр.Еверест), Акан в Япония (действащи вулкани) 4. Сравнява природата на Азия и Северна Америка. 5. Изработва контурни карти, рисунки, графични изображения, съчинение-описание за природата на Азия.</p>	<p>Депресия Льос Мусони Континенталност на климата</p> <p>Вътрешноконтинентални пустини, степи</p>	<p>чете профил на релеф; характеризира и сравнява климатични пояси по карта и климатограма; сравнява климатограми от един и същ климатичен пояс; изработва климатограма; изобразява върху контурна карта природни компоненти, природни зони; характеризира природен обект по определени правила; съставя, описва и представя маршрут за мислено пътешествие; изработва албуми с илюстративен материал; чете тематични карти; разговаря за</p>	
--	---	--	---	---	--

*** Стандарт 3: Разкрива особеностите на населението и неговата стопанска дейност по континенти и прави изводи за проблемите им.**

Очаквани резултати:

1. Характеризира населението, политическата карта и стопанството на континента.
2. Представя в подходящо изображение специфичните особености на населението, политическата карта и стопанството на континента.
3. Изразява мнение за типични проблеми на населението, политическата карта и стопанството на континента.

Тема 1. Население на Азия.

Очаквани резултати:

1. Характеризира населението на континента по карта: брой, разпределение, расов и религиозен състав. Бит и култура.
2. Представя някои особености на населението в избрано изображение.
3. Изразява мнение за типични проблеми на населението – висока раждаемост; контрасти в разпределението – пренаселени и рядко населени територии; продоволствен проблем; епидемии; конфликти, унаследени от колониалната епоха – военни, религиозни.

Тема 2. Политическа карта на Азия

Очаквани резултати:

1. Характеризира политическата карта на континента - изменение и съвременно състояние. Организация ислямска конференция (ОИК), ОПЕК.
2. Групира страните в континента по съществени признаци : площ, брой на населението, форма на държавно управление и форма на държавно устройство.

Тема 3. Стопанство на Азия

Очаквани резултати:

1. Характеризира особеностите на стопанството на континента – водещи фактори, развитие, съвременно състояние.
2. Обяснява териториалното разпределение на основни стопански отрасли.
3. Изразява мнение за типични проблеми на стопанството: контрасти между силно и слабо развити страни; монокултурност в арабските страни; недостатъчно развита транспортна мрежа.

Будизъм,
индуизъм,
юдаизъм.
Свещени
градове.

Организация
ислямска
конференция
(ОИК).
ОПЕК –
организация
на страните
износителки
на петрол

живота на
хората;
изчислява средна
гъстота; пише
съчинение-
разсъждение по
научен проблем;
изработва
политическа
карта върху
контурна карта;
изработва
стълбчеста
диаграма с
повече
от един
показател;

участва в
разговор за
проблемите на
стопанството;
изработва
стопанска карта,
картосхема за
група страни или
за избрана
страна върху
контурна карта;

**История и
цивилизации (VI
клас)**
Съжителство на
хора от различни
религии и езикови
и културни
общности;
модернизация на
стопанския живот

	<p>Стандарт 4: Представа географския облик на избрани страни и по-важните градове в тях. Очаквани резултати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеризира избрани страни. 2. Представа в подходящо изображение специфичните особености на група страни или на избрани страни. 3. Прави изводи за група страни. <p>Стандарт 2: Характеризира специфични особености на природата на континента (или на океаните). Очаквани резултати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Определя географското положение на Индийския океан, характеризира природата и оценява стопанското му значение. 2. Представа особеностите на океана в подходящо изображение. 	<p>Тема 1. Страни в Азия Очаквани резултати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Групира страни по териториален признак: страни в Източна, Южна, Западна, Централна Азия. 2. Характеризира група страни по признаците: площ, типични черти на населението, стопанството, бита и културата. 3. Характеризира представителна страна от всяка група по признаците: географско положение; площ; типични черти на природата, населението, стопанството; столици и по-големи градове (Япония и Китай; Индия; Турция – Истанбул, и Саудитска Арабия; Казахстан). 4. Сравнява страни от Азия със страни от Северна Америка. <p>Тема 1. Индийски океан Очаквани резултати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Определя географското положение, границите и големината на Индийския океан по карта. Описва опознаването и изследването му. 2. Характеризира природните особености: релеф на океанското дъно; въздушни маси и динамика на океанските води; организмов свят. 3. Оценява значението на океана: ресурси (минерални и биологични); използване (морски пътища и съобщения, пристанища); опазване. 	<p>Смесен тип стопанство. Инвестиции.</p> <p>Коралов остров.</p>	<p>пише съчинение-разсъждение; дискутира по проблеми на населението и стопанството; съставя, описва и представа маршрут за мислено пътешествие по карта; пише съчинение-разсъждение за група страни; участва в ролева игра;</p> <p>изобразява върху контурна карта особеностите на океана; проучва информация и разговаря за океана;</p>	<p>История и цивилизации (VII клас) Ролята на географския фактор за възникване на първите цивилизации; възникване на основните религии</p>
--	---	---	--	--	--

Стандарт 2: Характеризира специфичните особености на природата на континентите, обяснява причините за тях и прави заключения за зоналността като основна географска закономерност.

Очаквани резултати:

1. Определя географското положение, границите и големината на Австралия. Бряг и брегова линия. Описва опознаването и изследването ѝ.
2. Описва и обяснява природата на континента по компоненти и по природни зони.
3. Назовава и описва защитени обекти и изразява мнение за необходимостта от опазване на природата на континента.
4. Представя в подходящо изображение специфичните особености, неповторимото в природата на континента.

Тема 1. Географско положение, граници и големина на Австралия. Бряг и брегова линия. Опознаване на континента

Очаквани резултати:

1. Определя географското положение, границите и големината по карта.
2. Описва бряг и брегова линия по карта.
3. Определя значението на географското положение, границите, брега и бреговата линия като фактор за заселване и за развитие на стопанството.
4. Описва опознаването и изследването на континента от Абел Тасман, Джеймс Кук.

Тема 2. Природата на Австралия.

Очаквани резултати:

1. Описва и обяснява природните компоненти:
Релеф – обща характеристика: формиране; главни черти: средна надморска височина, подялба: Западна, Средна, Източна; представителни форми в тях: Голяма пясъчна пустиня, Голяма вододелна планина и др.
Полезни изкопаеми – обща характеристика: произход, видове, териториално разпределение.
Климат – фактори, елементи, климатични пояси: (субеква-ториален, тропичен, субтропичен, умерен, планинска област).
Води – обща характеристика: главен вододел, отточни и безоточни области, характеристика на представителни реки (Мъри) и езера (Еър); използване и опазване на водите.
2. Характеризира природните зони в континента (влажни вечнозелени гори, савани, пустини и полупустини,

Коралов риф

определя географските координати на крайни точки на континента; изчислява разстояния с помощта на мащаба; нанася на контурна карта граници, форми на брегова линия; чете и изработва профил на релефа; изобразява върху контурна карта особености на природни компоненти и на природни зони; характеризира природен обект (планина, река) и природна зона по определени правила; чете и сравнява графични изображения; разказва за растителния и животинския свят; съставя, описва и

	<p>* Стандарт 3: Разкрива особеностите на населението и неговата стопанска дейност по континенти и прави изводи за проблемите им. Очаквани резултати: 1. Характеризира населението на континента.</p> <p>Стандарт 4: Представя географския облик на избрани страни и по-важните градове в тях. Очаквани резултати: 1. Характеризира избрани страни. 2. Представя в подходящо изображение специфичните особености на населението, политическата карта и стопанството на континента. 3. Изразява мнение за типични проблеми на населението и стопанството на</p>	<p>твърдолистни вечнозелени гори и храсти, планинска област) по съществени признаци – географско разположение; обхват; климат и води; почви, растителност и животински свят; стопанско значение и опазване. 3. Назовава и описва защитени територии и обекти – национален парк Грейт Бериър Рийф (Голям бариерен риф) и др. 4. Сравнява природни компоненти и природни зони на континенти в Южното полукълбо. 5. Оценява неповторимостта (уникалността) на природата.</p> <p>Тема 1. Население на Австралия Очаквани резултати: 1. Характеризира населението на континента по карта: брой, разпределение, расов състав. Бит и култура. 2. Представя някои особености на населението в избрано изображение. 3. Изразява мнение за типични проблеми на населението – миграционни движения, слаба населеност, съхраняване културата на аборигените.</p> <p>Тема 2. Австралийски съюз Очаквани резултати: 1. Обяснява държавното устройство. 2. Характеризира стопанството на континента- държава – водещи фактори, развитие, съвременно състояние. 3. Характеризира столицата и по-големите градове – Мелбърн, Сидни.</p>	<p>Аборигени.</p>	<p>представя мислен маршрут за пътешествие; изработва албум; пише съчинение-разсъждение;</p> <p>чете тематични карти; изобразява особеностите на населението върху контурна карта; разговаря за живота на хората; изчислява средна гъстота; изработва стълбчеста и кръгова диаграма, картограма; изработва картосхема и картодиаграма;</p>	
--	--	---	-------------------	--	--

<p>континента.</p> <p>4. Изразява мнение за необходимостта от взаимно уважение и сътрудничество между хората.</p> <p>Стандарт 2: Характеризира специфичните особености на природата на континентите (или на океаните).</p> <p>Очаквани резултати:</p> <p>1. Определя географското положение на Тихия океан, характеризира природата и оценява стопанското му значение.</p> <p>2. Представя особеностите на океана в подходящо изображение.</p> <p>* Стандарт 3: Разкрива особеностите на населението и неговата стопанска дейност по континенти и прави изводи за проблемите им.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <p>1. Характеризира населението, политическата карта и стопанството на Океания.</p> <p>2. Представя в подходящо изображение специфичните особености на населението, политическата карта и стопанството на континента.</p> <p>3. Изразява мнение за типични проблеми на населението, политическата карта и стопанството на континента.</p> <p>Стандарт 4. Представя географския облик на избрани страни и по-важните градове в тях.</p>	<p>Тема 1. Тихи океан.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <p>1. Определя географското положение, границите и големината на Тихия океан по карта. Описва опознаването и изследването му.</p> <p>2. Характеризира природните особености: релефа на океанското дъно; въздушните маси и динамиката на океанските води; организмовия свят.</p> <p>3. Оценява значението на океана: ресурси (минерални и биологични); използване (морски пътища и съобщения, пристанища); опазване.</p> <p>Тема 1. Океания</p> <p>Очаквани резултати:</p> <p>1. Определя обхвата (Меланезия, Микронезия, Полинезия и Нова Зеландия) и обяснява образуването на островните групи. Описва опознаването и изследването ѝ - Миклухо Маклай.</p> <p>2. Обяснява главните черти на природата на Океания.</p> <p>3. Обяснява главните черти на населението, политическата карта и стопанството на Океания.</p> <p>4. Характеризира представителна страна - Нова Зеландия.</p>	<p>Тайфун. Цунами. Глобална атмосферна циркулация. Линия на смяна на датите.</p> <p>Атол. Маори, папуаси.</p>	<p>изобразява върху контурна карта особеностите на океана; проучва информация и разговаря за океана;</p> <p>разказва за особеностите на природата, населението, стопанството;</p>	
---	---	---	---	--

	<p>Стандарт 2: Характеризира специфичните особености на природата на континентите, обяснява причините за тях и прави заключения за зоналността като основна географска закономерност.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Определя географското положение на Антарктида, характеризира природата и оценява значението ѝ за устойчивото развитие на планетата. 2. Представа особеностите на Антарктида в подходящо изображение. 	<p>Тема 1. Антарктида</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Определя географското положение и границите на Антарктида по карта. Описва опознаването и изследването ѝ – Белингсхаузен-Лазарев, Руал Амундсен, българското участие и база. 2. Характеризира природата на Антарктида: релеф, полезни изкопаеми; климат – вертикални различия; води – ледена покривка; организмов свят. 3. Обяснява уникалността в природата и значението на опазването ѝ. 4. Обяснява особеното в политическия статут на Антарктида. Антарктически договор. 	<p>Околополюсно пространство. Ледена покривка. Фирн - лед – ледник Озонова дупка.</p>	<p>провежда интервю; разказва за българските изследователи; съставя, описва и представя (защитава) мислен маршрут за пътешествие; пише съчинение по научен проблем;</p>	
--	---	---	---	---	--

V. КОНТРОЛ И ОЦЕНЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

Контролът в обучението по *География и икономика* има две основни функции: управленска – да предоставя информация на учителя за постиженията на учениците и за въздействия при необходимост с оглед постигането на проектираните в учебната програма резултати; формираща функция – да стимулира учениците, да затвърдява знания и начини за дейност, да формира позитивно отношение към контрола и оценяването и т. н.

Постигането на целите и на основните идеи в учебната програма предполага провеждането на два вида контрол: периодичен – за установяване на входното равнище на учениците, тематичен и годишен; и текущ, който е урочен. Всеки от тези видове контрол има свои функции в контекста на цялостния образователен процес.

Учебната програма съдържа образователни стандарти и конкретно формулирани очаквани резултати, които ще бъдат проверявани и оценявани и на национално ниво (чрез национален мониторинг), затова усилията на учителите трябва да бъдат насочени към следното: много точно да определят целта на контрола (защо?), от което ще произтичат и останалите решения: какво да бъде съдържанието на контрола (знания, умения, компетенции, модели на поведение) и на какво равнище на усвоеност да се проверяват – знаене, разбиране, приложение, анализ, синтез, оценка (по Блум) (вж. таблицата). Напр., ако в програмата се изисква ученикът да обяснява политическата карта на Азия, трябва непременно да се постави такава задача. Други решения при контрола са каква да бъде формата на контрола: общокласна, групова или индивидуална; какъв да бъде начинът на представяне на резултатите – устно, писмено, графично, практически; какъв инструментариум (въпроси и задачи) ще се използва – готов (от учебника или от сборници), или съставен от учителя.

Предвид наличието на стандарти, които трябва да се постигат от всички ученици, все повече се налага интензифицирането на контролната дейност, т.е. тя да обхваща всички ученици, с форми и методи, позволяващи това да става за кратко време.

Равнищата на усвоеност за VII клас и съответстващите им поведенчески термини (глаголи) са представени в таблицата:

Равнища на усвоеност	Глаголи
Знаене	Назовава, описва, определя, проследява, разграничава, разпознава.
Разбиране	Илюстрира, посочва пример, обяснява, сравнява.
Приложение	Характеризира, посочва на карта, представя в изображение, чете графично или картографско изображение.
Анализиране	Доказва.
Синтезиране	Групира, прави изводи.
Оценяване	Изразява мнение, определя значение, оценява.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ ПО ПРИЛАГАНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Успешното приложение на учебната програма предполага: внимателното ѝ проучване и открояване на новите моменти; избор на учебник, който предлага най-добри възможности за постигане на целите; планиране и оптимално (най-целесъобразно) организиране и осъществяване на образователния процес в конкретната училищна среда. Пос-

ледното е свързано с друго качество на взаимодействието между учителя и учениците; хуманизиране – утвърждаване на нови социални роли за постигане на своеобразно сътрудничество, партньорство, взаимно уважение и възискателност за постигане на общите цели; социологизиране – създаване на друга среда за общуване между участниците, в която да има работа в малки групи (напр. по двама на чин) и в големи групи, работа в екип, използване на интерактивни техники (напр. “мозъчна атака”, ролева игра и др.); технологизиране – използване на съвременни образователни технологии, в основата на които да стои учебната ситуация – учебна задача и съответни форми, методи и средства за нейното изпълнение. Голяма роля в това отношение може да играе учебникът.

В VII клас се осъществяват познатите три типа уроци: за усвояване на нови знания, за дейност (включително и практическа работа), за обобщение и учебно занятие за контрол, които могат да бъдат в съотношение 30:10:5:5.

Регионалният характер на курса извежда на преден план формирането на системи единични понятия и свързаните с тях регионални закономерности, усвояването на водещи идеи и различни начини за дейност. Известни са класически и нови методики и технологии за тяхното овладяване. При понятията се акцентира върху географската характеристика, включително и сравнителната, за която се използват типологични подходи във вид на предписания, правила, които в този клас трябва да са овладени и да се изпълняват правилно и с по-бързо темпо (за характеризирани на климат, на население, на политическа карта на континент и т.н.); при начините за дейност – на пълнотата и темпа на изпълнение и на предложенията за други начини за дейност; при водещите идеи – по-обобщеното им представяне с поглед върху всички континенти (само без Европа) и океани. Особено място трябва да заеме и актуализирането (припомнянето) на усвоените знания и умения, както и свързването на изучавания материал с родната страна и родния край.

VII. ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ И БРОЙ НА ТЕМИТЕ ЗА НОВИ ЗНАНИЯ ПО ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА ЗА VII КЛАС

ОЩЕ ЗА ТОВА КАК ИЗУЧАВАМЕ ГЕОГРАФИЯ

1. Още за това как изучаваме география

АЗИЯ

ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГРАНИЦИ И ГОЛЕМИНА НА АЗИЯ. БРЯГ И БРЕГОВА ЛИНИЯ. ОПОЗНАВАНЕ НА КОНТИНЕНТА

2. Географско положение, граници и големина. Бряг и брегова линия . Оpozнаване на континента

ПРИРОДАТА НА АЗИЯ

3. - 4. Релеф и полезни изкопаеми

5. Климат

6. Води

7.- 8. Природни зони

НАСЕЛЕНИЕ НА АЗИЯ

9. Население

ПОЛИТИЧЕСКА КАРТА НА АЗИЯ

10. Политическа карта

СТОПАНСТВО НА АЗИЯ

11.-12. Стопанство

СТРАНИ В АЗИЯ

13.-14. Страни в Източна и Южна Азия

15.-16. Страни в Западна и Централна Азия

ИНДИЙСКИ ОКЕАН

17. Индийски океан

АВСТРАЛИЯ

ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГРАНИЦИ И ГОЛЕМИНА НА АВСТРАЛИЯ. БРЯГ И БРЕГОВА ЛИНИЯ. ОПОЗНАВАНЕ НА КОНТИНЕНТА

18. Географско положение, граници и големина. Бряг и брегова линия . Оpozнаване на континента

ПРИРОДАТА НА АВСТРАЛИЯ

19. Релеф и полезни изкопаеми

20. Климат и води

21. Природни зони

НАСЕЛЕНИЕ НА АВСТРАЛИЯ

22. Население

АВСТРАЛИЙСКИ СЪЮЗ

23. Австралийски съюз

ТИХИ ОКЕАН

24. Тихи океан

ОКЕАНИЯ

25.-26. Океания

АНТАРКТИДА

27. Географско положение, граници и големина. Опознаване и изследване на континента

28.-29. Природа